

Energianvändningen måste halveras i 15 miljoner kvadratmeter varje år

Energianvändningen i byggnader måste halveras i 15 miljoner kvadratmeter varje år fram till 2050 för att riksdagens klimatmålska uppnås. Det menar Arne Elmroth, professor emeritus i byggnadsfysik vid Lunds tekniska högskola, och Fredrik Winberg, ordförande i Byggmateriellindustrierna.

” Vi står inför ett gigantiskt renoveringsprojekt av våra byggnader – om vi ska nå Sveriges och EU:s klimatmål. Sverige har satt upp som mål att energianvändningen i byggnadsbeståndet ska minska med 20 procent till 2020 och 50 procent till 2050. EU-parlamentet antog i april ett förslag att alla nybyggda hus uppförda efter 2018 endast får använda förnybar energi. Det är ställt utom allt tvivel att kraven på byggnaders energiprestanda kommer att skärpas kraftigt inom en nära framtid. Men fokus är oftast endast på nyproduktion. Och det räcker inte på långa vägar.

Nybyggandet motsvarar cirka en procent per år av de befintliga husen. Det betyder att 70 procent av det totala byggnadsbeståndet 2050 utgörs av hus som finns redan idag. Varje tillskott av nya hus innebär dessutom i princip en ökning av energianvändningen i bebyggelsen. Hur lågt energibehov nya hus än kan komma att ha, kommer vi inte i närheten av det satta målet för 2050 genom att enbart satsa på energieffektivitet i nya byggnader.

Slutsatsen är att en minskning av energianvändningen måste ske genom kraftfulla åtgärder i våra befintliga byggnader. De måste helt enkelt energieffektiviseras radikalt.

Vi står inför en utmaning som hittills inte ägnats det intresse som dess magnitud motiverar. Detta kräver en rejäl omskalkning av befintliga strukturer, regelverk och attityder i byggbranschen. Kunskap, teknik och nödvändiga produkter och material finns. Det som saknas är ett helhetsperspektiv och ett systemgrepp. Enstaka lösryckta och kortsiktigt lönsamma åtgärder som att justera ventilations- och värmesystem eller byta energikälla är visserligen nödvändiga men det kommer inte på långt när att räcka till. Det är att sätta plåster på såren och angripa symptomen, istället för att komma åt själva sjukdomen: att vi har byggnader som helt enkelt inte är konstruerade för att vara tillräckligt energieffektiva.

Långsiktigt är det av största betydelse att först välja åtgärder som leder till att byggnaden behöver mindre värme och el för att åstadkomma ett bra inomhusklimat. Det innebär kraftiga förbättringar av byggnadens golv-, vägg- och takisolering, fönster och dörrar, det så kallade klimatskalet. Det behövs också bra ventilations-system med värmeåtervinning och att anpassa värme-, styr- och regler-system till husets lägre värmebehov. Först därefter väljs lämpliga miljövänliga energikällor. Husens energibehov bör sänkas så långt det är möjligt, oberoende av energikällan. Energieffektivitet är en känd faktor, medan framtidens energikällor ter sig högst föränderliga.

Halverad energianvändning på 15 miljoner kvadratmeter boyta per år fram till 2050 – det är en siffra som inger respekt. Näringsminister Maud Olofsson, miljöminister

Arne Elmroth.

FOTO: JAN LÖÖF

Fredrik Winberg.

FOTO: BYGGMATERIELLINDUSTRIERNA

”Näringsminister Maud Olofsson, miljöminister Andreas Carlgren och statsminister Fredrik Reinfeldt: Hur har ni egentligen tänkt att vi ska nå målet?”

Andreas Carlgren och statsminister Fredrik Reinfeldt: Hur har ni egentligen tänkt att vi ska nå målet?

Som vi ser det måste byggsektorn snarast inrikta sig på att för det första ha en betydligt högre ambition än dagens vid all renovering av byggnader. För det andra måste man snarast införa minst passivhus-teknik som standard vid nyproduktion.

Passivhus innebär att byggnaden i det närmaste är självförsörjande på värme. Merkostnaden jämfört med dagens byggstandard är marginell. Flera länder i EU, till exempel Österrike, Danmark, Frankrike, Tyskland, Holland och Storbritannien, har redan beslutat om att successivt införa nya byggregler som kräver passivhus-standard. Den svenska regeringen måste agera nu och följa i dessa länders spår om vi ska vara trovärdiga i klimatarbetet. Byggsektorn måste förvisso vakna och själv kraftfullt driva på utvecklingen. All erfarenhet visar att den också

behöver allt stöd den kan få från politiskt håll.

Ambitionen att genomföra kraftfull energieffektivisering vid renovering måste också stötts av regering och riksdag. Ge myndigheter styrmedel som sporrar fastighetsägare att efterfråga betydligt bättre energieffektivitet än dagens byggstandard. Eller rentav ålägg dem att uppnå detta.

Vi har ett stort byggnadsbestånd som står i tur för omfattande renovering. Fram till 2050 finns för varje hus i princip bara ett enda tillfälle när omfattande energieffektivisering är ekonomisk: när andra större renoveringsbehov uppstår, något som endast inträffar var 40–50:e år. Då, endast då, finns chansen att halvera husens energianvändning. Och tas den inte tillvara kommer vi inte ha en chans att nå målet att minska energianvändningen med 50 procent till 2050.

Arne Elmroth, professor emeritus
Fredrik Winberg, ordförande
Byggmateriellindustrierna, vd Cementa